

NYA

KUSTBON

Prenumerationspris:

1₁ år Ekr. 2:—
1₂ " " 1:—

Estlandssvensk tidning

Utgivare och redaktör: N. Blees, Rüüli 9, Tallinn

Pren. pris till utlandet:

1₁ år Ekr. 3—
1₂ " " 1:50

Glad Påsk!

Påskhögtiden är inne och vi önska därför våra läsare En Glad Påsk.

Högtidens religiösa betydelse känner hela kristenheten: det är återuppståndelsens och livets stora högtid. Helgen följer efter en tid av bedrövelse och förnedring, grusade förhoppningar och mörker. Därför betecknas också vändpunkten, då livet med de ljusare förhoppningarna och den vunna segern över mörkrets makt återvänder, såsom hoppets och glädjens stora fest — symbolen för ett nytt liv.

Fastetiden med långfredagen och den därpå följande påsken är även lämpad efter naturförhållandena i Norden. Efter en tid av ogynnsamma väderleksförhållanden inträder det då en ljusare och gladare tid. Men märkvärdigt nog kan denna årets tidsperiod ofta ha sin tillämpning även på förhållandena och företeelserna för övrigt i livet och samhället — i såväl enskilda som allmänna fall. Naturens krafter synas inverka på både den enskildes och även en större allmänhets sinnesstämning. Den som något följt med förhållandena och gjort iakttagelser måste nog medgiva det.

Det pågår, och har gjort så från urminnes tider, en ständig kamp emellan ljuset och mörkret, emellan det goda och det onda, med omväxlande framgång än för det godas och än för det ondas makter. Men det talas om och bebadas det godas seger i världen. Påsken är en sådan segerdag, då mörk-

rets herravälde blev krossat i själva roten, och således skakat i sina grundvalar. Vandringen upp till Jerusalem var för den lilla kristna skaran en bedrövelsens och förnedringens vandring — den förde till död och smälek, men — den kröntes med en fullständig seger över döden på påskmorgonen.

Litet var torde i livet ha motgångar av olika slag, men icke endast motgångar, även framgångar. Var och en har nog även då och då haft sitt livspåska. Den t. ex. som måste uppleva sin "fastetid" behöver icke misströsta, ty efter "fastan" kommer påsken, och i livet kan knappast alla samtidigt ha påsk. Rollerna bytas mycket ofta, och därför har ingen varken anledning att misströsta ej heller att förhäva sig. Och så kan man vara viss på att det goda och det rätta dock segrar till slut. Därpå ha vi så många bevis och erfarenheter i livet. Tro på det godas seger!

Påsken vill också lära oss detta. Och i den fasta förhoppningen att påsken måtte skänka oss denna förvissning av hoppfullhet gå vi att fira denna högtid — uppståndelsens, livets och segens glada fest.

Det oavsagda sammanfattas i den sedvanliga önskan: "En Glad Påsk!"

Karaktärsuppföstran.

Hur mycket efterkrigstiden världen runt än kännetecknas av ett ivrigt, ofta nog febrilt arbete för skapandet av en högre folkkultur,

hur häftigt än ungdomen stor-
mar universitet och högskolor,
hur än skolor och utbildnings-
anstalter av alla slag vuxit som
svampar ur marken, visar det
sig dock att resultatet icke all-
deles blivit det väntade. Vägen
mot det tusenåriga riket går tyd-
ligen icke bara genom "stegrad
folkbildning," genom korvstop-
pning iskolklasser och föreläsning-
salar. Trots alla "kultursträvan-
den" se vi överallt efter kriget
mycket litet av den tingens nya
ordning, som man hoppats på
genom kulturpropaganda och
ungdomens frammarsch såsom
mänsklighetens, som man trodde,
krona.

Tvärt om torde samhällslivet
visa större och mer svårartade
friktioner än förr, människornas
obenägenhet att underkasta sig
lag och ordning synes ingalunda
ha tilltagit, och av broderskaps-
förhållande individerna emellan
ser man beklagligt litet.

Vi behöva ingalunda låta
blicken sväva utöver stora värld-
den utanför våra gränser för
att se detta. Vi ha företeelserna
direkt inpå egen stuguknut och
inom vår egen lilla svenska
krets här i Estland. Hur liten
denna än är, och hur mycket
allt talar för att en estlands-
svensk framtid — liksom över-
huvud den vite mannens fram-
tid — är möjlig blott ge-
nom sammanhållning och enig-
het, så bilda våra 8000 estlands-
svenska själar ett litet dvärg-
samhälle där stora världens alla
stridigheter återfinnas om än i
millionförminskad skala.

Man torde nog inte ha så

Est. B

orätt om man vågar påstå att det överraskande ringa resultatet av världens "folkkultursträvanden" beror på att man världen runt — och också hos oss — glömt ett mycket viktigt ämne på skolschemat: karaktärsdanning.

Vårt folkbildningsarbete i Svenskestland går i svenskhetens tecken. Vi ha svenska folkskolor, svensk kyrka, svenskt gymnasium och mycket annat. Vi ha föreningar som var i sin stad skola arbeta för svenskhetens bevarande och utveckling. Men begreppet "svenskhet" se vi alltför gärna under en ganska trång synvinkel. Vi glömma bort att svenskheten icke blott består i svenskt språk och svenska skolor utan också i sinnet, karaktär och handlingssätt.

Heder och tro är ett gammalt vackert uttryck, som numer fått en litet löjlig gammaldags klang över sig. Över hela världen visar man numer en stark ovillighet att låta hämma sig genom så gammaldags föreställningar. Även i vår lilla värld ser vi som oftast en förbluffande "fördomfrihet" när det gäller att främja de egna intressena. Anständighetens bud håller oss icke tillbaks från uppenbar orätt mot medmänniskor. Man struntar i lag och förordningar — skrivna eller oskrivna — och man "handlar efter omständigheterna", "man utnyttjar konjunkturerna." De vackra orden för den fula saken äro många. Man kämpar icke längre för grundsatser och idéer, men desto fränare slåss och intrigerar man för att gagna sina egna intessen.

För oss som litet obetydligt minoritetsfolk äro dessa symptom högst betänkliga. Vår syn på svenskheten är mycket för trång. Vi börja få en allt för vidskeplig vördnad för den svenska boken, den svenska skolgången, den svenska föreningen. Det är svenskhetens yttre form vi tillägna oss medan andan förblir oss förborgad. Det är icke det svenska språket som låtit den svenska nationen göra en insats i världen, utan de dygder som, klädda i svensk språkdräkt, den svenska människan som givit det svenska namnet dess goda klang.

Vi — liksom hela världen — behöva innerligt väl odla dessa gam-

la dygder — denna ridderlighet och invärtes anständighet, som då svenskheten når som högst får göra sig märkbara i svenskt liv. Det är på hög tid att vi ansluta oss till de rörelser världen runt som kämpa för större plats på skolschemat, vare sig för folkskolans sex år eller för den större skola som varar från vaggan till graven, för ämnet karaktärsuppfostran.

Giv ungdomen litet mer av gamla tiders indian- och äventyrsböcker att läsa. De goda av dem voro en förträfflig lektyr för att väcka och utveckla ett ridderligt sinne hos pojkarna. Ty ridderligheten, vikten av att hålla tro och loven var där ständigt den röda tråden. En människa som har en fläkt av ridderlighetens anda kan aldrig bli en dålig människa, ty ridderligheten är grundlaget för begreppet gentleman. Det är den invärtes anständigheten allena som förmar reglera livet människorna emellan så att det blir drägligt.

Man skulle kunna säga att en liten folkspillra som vår helt enkelt inte har någon framtid utan att det ridderliga sinnet och den invärtes anständigheten tillsammans med individens offerlust för det allmänna har kraft att göra sig gällande i det dagliga livet. Det är en dylik karaktärsuppfostran som måste stå som nummer ett på schemat då vi genom skola, kyrka, utbildningsanstalter och föreningar vilja uppfostra vår ungdom till goda svenskar. Skall svenskheten icke bestå i annat än det svenska språket, den svenska boken — ja, inför en så yttlig uppfattning av svenskhetens väsen har man svårt att förstå nödvändigheten av att en svensk stam i Estland lever vidare.

Lika virrig och tillkrånglad genom strider och bråk som hela världen visar sig i dag, visar sig vår lilla svenska krets. Genom agrarreform, social och politisk frihet allena ha "de sjuhundra" åren icke utplånats. Det gäller att med all kraft kämpa emot de demoraliserande följder av många århundradens ofrihet och hämmad utveckling, som här liksom överallt bli följden av ett yttre tryck. Den svage måste ta sin tillflykt till föreställning, intriger och osanning för att skydda sig mot den starke.

Med den nyvunna friheten följer också plikten att arbeta för en högre moral, en noblare karaktärsdanning.

Man behöver icke vara någon mycket bokbildad människa för att vara en god svensk och en kulturmänniska. Det viktigaste är och förblir karaktärens danning. Utan att sådana grundsatser som heder och tro återkomma till gällande så väl i stora världen som i vår lilla värld kunna vi aldrig hoppas på en lyckligare tillvaro. Skall icke de sista femton årens "bildningssträvanden" visa sig vara resultatlösa, så måste man snarast vidta skarpa åtgärder mot den förflackning, den tomhet som blivit följden helt enkelt emedan man i sina "kultursträvanden" aldrig fått upp ögonen för kulturens kärna: karaktärsuppfostran, själsdanning utan förväxlat den med civilisation — den tekniska uppfostran till fackligt vetande och fackliga färdigheter.

Om vi vilja göra anspråk på att vara en gren på det svenska trädet, så måste vi också beflita oss om de dyger som, klädda i svensk dräkt, givit det svenska namnet en god klang.

Det är stammens ledare detta åligger, i skolorna, i kyrkan, i föreningslivet. Kompetens som karaktärsdanning förvärvar man sig icke genom examen inom någon fakultet eller genom några officiella uppdrag. Men man kan nå dit genom konsekvent fostran av det egna hjärtat, genom bitter självransakan och daglig strävan mot ett högt mål.

Blott genom strängare karaktärsuppfostran kan ett släkte skapas som bättre än vi som upplevt den sista stora omvälvningen i världen skall lyckas leda mänskligheten in på nya vägar. Blott genom en djupgående karaktärsomdanning får det svenska kulturarbetet bland oss anda och mening.

Carl Mothander.

Litet om bygdekultur.

Här och var i bygderna har det vuxit upp en och annan ungdomsförening. En del äro fristående och andra äro förbundna med skolor. Medlemmarna bestå av ungdomar, nyss utgångna ur folkskolan — ända fram till tjugonåringar. Föreningarna ha bl. a.

är långt dit ännu, och i väntan på detta borde alla ungdomsföreningar beflita sig om hembygdsforskning i största möjliga utsträckning. Det är kanske inte så roligt för de enskilda medlemmarna att springa omkring och besvära folk med utfrågningar, men tänk på, hur mycket som redan har gått förlorat och som kommer att göra det, om man sölar. Med litet energi och en god portion tålamod kommer man nog att lyckas och har dessutom gjort en god gärning åt svenskheten. *Nalle.*

Angående nationalitetsbestämmelserna för elever vid minoritetsskolor.

Enligt Kultusministeriets cirkulär av den 19 dec. förra året (Riigi Teataja 93 — 1934 och Haridus- ja sotsiaalministeerumi Teataja 18 — 1934) hade alla elever vid minoritetsskolor, som där önskade fortsätta sin skolgång — dessa föreskrifter gällde även för nykomlingar — att genom intyg från Inrikesministeriet fastställa, att de tillhörde resp. minoritet.

Ovanstående cirkulär har nu ändrats genom en ny rundskrivelse av Kultusministeriet av den 6 april d. å. nr. 366. Enligt den nya rundskrivelsen, införd i HSM T nr. 5 d. å., äro elever i kommunerna Vormsö, Rikull, Runö och Rågö helt och hållet befriade från att förete intyg angående sin nationalitet, och överhuvud befrias alla svenskar, ryssar och letter, vars barn besöka resp. egna minoritetsskolor, från förpliktelsen att genom intyg fastställa sin nationalitet. Uttrycket "som besöka egna minoritetsskolor" bör även logiskt tillämpas på de elever, som börja besöka skolan. Det överensstämmer också med ministeriets muntliga förklaring.

Det blir kort och gott såsom det varit förut utom i sådant fall, då elevens far är av estnisk nationalitet, — en sådan elev får icke mera fortsätta sin skolgång i svensk skola. Undantag utgöra de gamla gymnasieklasserna, t. ex. svenska gymnasiet i Hapsal. Bestämmelserna gälla nämligen icke alls de elever, som redan besöka de ännu existeran-

de f. d. gymnasieklasserna. Dessa elever få genång hela den återstående kursen och absolvera skolan enligt de äldre bestämmelserna beträffande minoriteternas skolgång. Däremot böra de nya bestämmelserna tillämpas på de elever, som skola intagas i nya mellanskolan och möjligen också i en ny gymnasieklass av den äldre sorten, d. v. s. endast i sådana fall om föräldrarna tillhöra skilda nationaliteter, och elev, vars far är av estnisk nationalitet, får naturligtvis icke intagas.

Den nya språkförordningen.

Den nya språkförordningen, införd i Riigi Teataja nr. 2 av den 8 jan. d. å., trädde i kraft från och med den 1 april. Enligt 1 § i nämnda språkbestämmelse böra alla skyltar på offentliga byggnader och institutioner vara avfattade endast på estniska. 7 § i samma bestämmelse förordnar dock, att institutioner i kommuner med övervägande minoritetsbefolkning, i vilka institutioner dessutom minoritetsspråket använts vid skötandet av ifrågavarande institutions angelägenheter (självfallet skriftligt och muntligt), kunna använda tvåspråkiga skyltar, d. v. s. vid sidan om estniska språket kan även minoritetsspråket stå på skylten, men det får icke ha större utrymme än det estniska och bör stå på andra plats.

Då institutionerna i de svenskspråkiga kommunerna: Vormsö, Rikull, Rågö och Runö, d. v. s. kommunalförvaltningarna och skolorna, åtminstone delvis använt det svenska språket vid skötandet av sina inre och inbördes officiella angelägenheter — korrespondensen med statsinstitutioner och andra papper ha naturligtvis skrivits på riksspråket, men skrivelserna till byåldermän och de egna institutionerna ha i regel avfattats på svenska, t. ex. skolor och kommuner emellan samt omvänt — borde dessa institutioner i överensstämmelse med förordningens 7 § lagligen få använda tvåspråkiga skyltar.

Utlandet.

Tremaktskonferensen.

Tysklands rustningsåtgärder ha väckt oro bland de övriga stormakterna, som däri se en förestående krigsfara. Tyskland har nämligen icke tagit hänsyn till Nationernas Förbunds gemensamma bestämmelser om avrustning utan vill — enligt vad det motiverar — taga sig rättigheter för försvarsåtgärder i lika stor utsträckning som t. ex. Frankrike. Med anledning därav har en tremaktskonferens d. 12 ds sammanträtt i Stresa i Italien: England, Italien och Frankrike. Enligt diskussion om det aktuella läget avkunnas en moralisk dom över Tysklands åtgärder. Huruvida tvångsåtgärder mot Tyskland skola vidtagas är en fråga som diskuteras. I alla fall *talas* det mycket om möjligheter för krigsutbrott. Övriga makter rusta också.

Franska kvinnor mobiliseras vid krigsutbrott.

Också kvinnorna skola mobiliseras i händelse av krig. Tidningarna innehålla en mängd detaljer från lagförslaget om det passiva försvaret, som regeringen före kammarens upplösning erhöi bemyndigande att organisera.

Enligt de nya åtgärderna skola alla män och kvinnor i fredstid delta i luftvärnsövningar etc. Om fientligheter utbryta äger automatiskt mobilisering rum och tjänstetiden upphör icke förrän kriget är slut. Regeringen har också myndighet att mobilisera män, som icke äro lämpliga till aktiv krigstjänst.

Inrikesministeriet kan beordra privata företag, vars fortsatta verksamhet är av vikt för nationens väl, att företa försvarsåtgärder mot luftangrepp för egen räkning. 51:sta tankbataljonen, som sedan kriget haft kvarter i Bourges, har förflyttats till Verdun, där bataljonen hädanefter kommer att få sitt högkvarter.

Allmän värnplikt i England?

Den politiska utvecklingen har väckt frågan, om också England kommer att nödgas införa allmän värnplikt.

"Hur många människor ha gjort klart för sig, vartill det

uppställt på sitt program hembygdskultur, sång m. m. Dessutom ha vi en J. U. F.-förening, som utom sitt jordbruksintresse även gjort de kulturellt betonde ungdomsföreningarnas program till sitt.

Huvudintresset för alla föreningar är emellertid festerna, och festas göres det minsann så det förslår. Det är ju ingenting ont i festerna. De äro i sin ordning då det gäller att stärka de oftast skrala föreningskassorna, men det vore rådligt att bedriva litet egentligt kulturarbete dessutom. Medlemsantalet brukar i allmänhet icke vara litet och alla kunna ju icke utnyttjas för förberedande festarbeten, medverkan i sångkörerna möjligen undantagen, och en del kunde därför lämpligen under sakunnig ledning ägna sig t. ex. åt hembygdsarbete.

Men vad för slags hembygdsarbete skall man då bedriva? frågar man kanske. Det finns så oändligt mycket, att man icke behöver befara någon arbetslöshet på detta område. Det är så sällan vi ha något "eget", speciellt estlandssvenskt, på våra fester. Endast då och då några pjäser och historier på bygdemål. Vi sakna så gott som egna sånger, folkdanser och lekar. Om det någon gång kunde tänkas, att även en estlandssvensk ungdomsgrupp skulle representera i utlandet, t. ex. vid en bygdeungdomsstämman, eller om en dylik stämman skulle bli förlagd till Estland någon gång i framtiden, så vore det illa, om vi icke hade att uppvisa någonting speciellt och för oss karaktäristiskt och egenartat.

Det borde ligga i varje förenings intresse att uppteckna allt gammalt, allt om gamla seder och bruk, sagor och berättelser, sånger och melodier. Den som icke är i stånd att uppteckna melodier, kunde ju lära sig dem samt sedan vid tillfälle sjunga dem för någon, som kan skriva ner sångerna ifråga. Vi ha ju en hel del visor både med högsvensk text och sådana på dialekt. Jag menar nu inte endast Matts Ekmans visor, utan även andra som uppkommit vid olika tillfällen, t. ex. "vallsånger" och vaggvisor samt sådana som sjungos vid bröllop och dylika tillfällen. Vi ha bl. a. "Brud-

skalen" från Runö t. o. m. arrangerad för blandad kör, men det är inte vår egen förtjänst, att den blivit upptecknad. "Spinn, spinn, dotter min", från Ösel bör även betraktas som estlandssvensk folkvisa. Gamla psalmmelodier borde tagas med. — Så ha vi en annan gren av hembygdsforskningen, nämligen folkdans och lek. Skall det verkligen inte finnas kvar någon gammal person, som i sin ungdom har dansat något annat än vad ungdomen nu gör, och som kan ge upplysning därom. Det är väl för mycket begärt, att någon av de gamla skall dansa för oss, men en beskrivning får man väl alltid. Dessutom har vi ju Rågödanserna, som rönt så stort bifall på vår egen sångfest. De olika "brölloppen" ha blivit uppförda i Sverige, men varför skulle man inte också kunna visa dem för sina egna landsmän på någon hembygdsfest? — Vidare ha vi muséifrågan, som varit på tal i Kustbon många gånger. Det kanske kommer att dröja innan man får medel till att bygga ett museum, men kunde icke de föreningsmänniskor, som äro intresserade för saken, redan börja samla föremål. Det finns nog många ute i bygderna, som gärna avstå gamla ölstänkor, bord och stolar, "läcklar" och "tinnaler", som blivit oanvändbara. Föreningen kunde ju ha ett förvaringsställe, en vind eller dylikt, för rariteterna. När då äntligen museet kommer till stånd, har man något att fylla det med. — Till den sistnämnda forskningen hör även den nu högaktuella dräktforskningen. I föreningarna vill flickorna, men också pojkarna, gärna uppträda i dräkter, och det skaffas även sådana. Man får tag i ett kjolprov och så sättes i gång med vävandet. Kjolen är det viktigaste på en folkdräkt, men därför bör man inte glömma det andra. Detaljerna är minst lika viktiga. För en tid sedan stod det något i "Hembygden" om "utkläddhet" i folkdräkt och att den, som har rött liv, röda strumpor, förkläde och huckle, inte nödvändigt behöver vara en dalkulla. Kan detta inte tillämpas på våra förhållanden. Våra ungdomar äro faktiskt ofta "utklädda". Jag tror inte, att det finns två dräkter som är lika, utom beträffande

kjolarna. Ett stort fel är, att vi konstruerar våra dräkter utan att först resonera därom med gammalt folk och med varandra. Dräkten har ju också mer eller mindre varit utsatt för modets växlingar. Om då en får beskrivning på dräkten sådan den såg ut för 70 år sedan, och en annan, vilken inte har någon mor eller farmor och kanske är för bekväm att begära upplysningar av någon annan, får veta ett och annat om dräkten för 40 år sedan, då är det ju inte underligt, att det inte finns något enhetligt i våra bygdedräkter. Detta gäller främst Nuckö och Rikull. Kommer därtill att dräkterna kanske inte ha varit riktigt lika i de båda kommunerna, så förstå vi, att vår drätklädda ungdom företer en mycket brokig samling. Vi borde därför ungetär under ett år samla så mycket anteckningar om dräkter som möjligt från olika perioder och så långt tillbaka vi kan. Inte heller mansdräkten få vi glömma. Därefter borde vi ha ett allmänt dräktmöte, dit representanter från de olika föreningarna skulle samlas och enas om bestämmelser för dräkten, d. v. s. kjolfärger, strumpor, huvudbonad o. s. v. Möjligtvis kunde man komma överens om olika dräkter för Nuckö och Rikull. Givetvis skulle de, vilka redan anskaffat mer eller mindre riktiga dräkter behålla dem, men de vilka ännu icke hunnit därmed, skulle ta hänsyn till dräktmötets beslut. Folkdräkten får nämligen inte vara någon fantasidräkt och alltså inte konstrueras efter eget gottfinnande.

Ja, det finns en hel del arbete för föreningarna, det behövs bara litet god vilja och företagsamhet. Vi estlandssvenskar stå efter andra länder även då det gäller hembygdsforskning. I Sverige bedriver Kulturella Ungdomsföreningen för Bygdekultur och i Finland Brage och Finlands Svenska Folkdansring kulturellt hembygdsarbete. Kunde det inte tänkas att även våra estlandssvenska ungdomsföreningar i framtiden knnde sammansluta sig till en "Aibosvensk Ungdomsring", som skulle anordna sång- och hembygdsfester, som kunde skicka en representationsgrupp till utländska bygdestämmor, kongresser och sångfester? Men det

ständiga talet om kollektiv säkerhet och ett väpnat folkförbund kommer att leda", skriver Evening News i en ledande artikel. Har man gjort klart för sig, att utvecklingen pekar i riktning mot allmän värnplikt? En kollektiv säkerhetspakt torde icke blott ålägga oss att delta i andra nationers krig utan även stadfästa i hur vid utsträckning vi böra vara förberedda på att lämna assistens. När kvotfrågan ordnats och Englands bidrag fastställts, torde vi näppeligen kunna räkna med en mindre styrka än en halv miljon man. Till och med denna siffra torde få anes minimal på grund av landets välstånd och täta befolkning. Att åstadkomma en halv miljon man under ett frivilligt system är omöjligt. Allmän värnplikt torde bli nödvändig.

Glad Påsk

tillönskas härmed Nya Kustbons läsare och vänner i in- och utlandet.

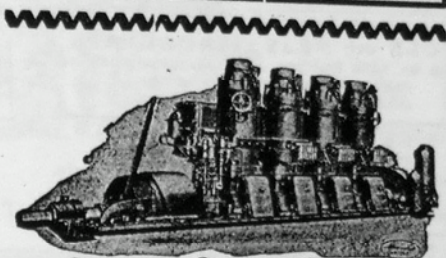
Red.

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktat, Transportapparater, Lastningselvatörer, Rullager, Rallvagnshjul, Kokillgods, rekommenderas.

**AKTIEBOLAGET
ÅBJÖRN ANDERSSON**

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel.: Namnanrop: Gjuteriet

RÅOLJEOTORER

SKANDIA-VERKEN A.-B.

LYSEKIL

Byggnadfirman ANDERS DIÖS

ESTLANDS ZÄNDZICKMONOPOL
Tallinn, Vabaduseplats 5. Tel. 427-91

*Prenumerera
på
Nya Kustbon*

HANSA
STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond
Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:
Jaani Tän. 11

A-B „EESTI AGA“

Tallinn, Vene 11-a. Tel. 441-33.

FABRIKATION:

av syr- och acetylengaser.

FÖRSÄLJNING

av svets-, skär- och lötbrännare
alla reservdelar samt di
versemetaller och pulver därtill

ACETYLENGAS, STRÅLKASTARE OCH
SIGNALAPPARATER.

SKOLA FÖR SVETSARE.

FÖRSTA INHEMSKA
FÖRSÄKRINGS - AKTIEBOLAGET

EESTI LLOYD

GRUNDAT ÅR 1919

TALLINN, PIKK 11

EGET HUS. TEL. 430-08, 448-94.

**Liv-,
brand-,
olycksfalls-,
inbrotts-,
glas- &
transportförsäkring**

Glöm ej

att Ni inbesparar 20% av arbetstiden om Ni använder

ORSA vedsågblad

Efterfråga dessa i närmaste järnaffär.
Tillv: A/B ORSA Sågbladsfabrik,

Ensamförsäljare:

Birger Olssons Järnhandel, Orsa.
Tel. Namntanrop. Telegramadress:
Järnbirger.

Gör Edra inköp av
MJÖLK och MEJERIPRODUKTER
någon av våra butiker. Långtidspasteuriserad
mjölk och prima mejerismör.
Jönköpings Mejeriförening.

AXEL JOHANSSONS
CHARKUTERIAFFÄR, TRANÅS
Rekommenderas. Uppköper Fläsk, Kalv,
Får, Ägg, Smör, Levande slaktdjur.
Telefon 173, Telefon 404.

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster-
gatan 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.; Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Hotel BORÅS
Rekommenderas.
Vördsamt G. Persson.

Vid besök i Kalmar köpas
CHARKUTERIVAROR
fördelaktigast hos
CARL JOHANSSON
Larmgat. 40, Kalmar. Tel. 12, 10 4.

SPARBANKEN I KARLSERONA
Gründet 1827.

Betalar högsfa ränta å insatta medel.
Utlämnar lån på förmånliga villkor

Norrtälje stads och Mellersta
Roslagens Sparbank.

hålls öppen varje helgfri dag kl. 10 f.m. - 2 e.m.
Gottgör högsta gällande ränta

E. Petterssons
Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

Förstklassiga varor från
Hälsingborgs Mjölcentral
Försäljningsställen i alla stadens delar

VEGA

separatören är enkel, lättskött, renskummande
och slitstark. Lämnar sina köpare största till-
fredsställelse och valuta. Priset billigt.
Agenter antagas.

Eskestuna Separator A.-B. ESKESTUNA

Reserverad annonsplats!

Bästa drivkraft för fartyg
av alla slag är

Marin- J. M. June-
motorn Munktel
A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK
Tel. 197, 897 - JÖNKÖPING - Telegr. Motor

A.-B. A. P. JONSSON & Co.
Storgatan 25 * Västervik
Telefoner 57, 373 och 1001. Kontor Stadens och
ortens största parti- och minntaffär i Järnva-
rubranchen

EW E
margarin
hög kvalitet
lågt pris

Vart ska jag gå för att få de bästa och billi-
gaste charkuterivarorna!

Jo till
Einar Johanssons
Charkuteriaffärer
Johannesborg 6, Torget. S. Långg. 26.
Tel. 1582, Kalmar. Tel. 1452.
Gör ett besök och Ni blir belåten!

A.-B. LYCKES SÖNER
Fiskebäckskil.
Konservfabrik för inläggning av finare
anjovis och sillkonserver. Tel. 15

HUSMÖDRAR!
Begär alltid Hyilans mejeriprodukter
ÅKARP
Smör, Mjölk & Gräddor.

FERD. AHLSTRÖM
Fläsksalteri och Charkuterifabrik
Tel. 43 00 Norrköping Tel. 2 40
Kött-, Fläsk- och Charkuterivaror
i parti och minut

ÖSTBERGS KONDITORIER
Stadens äldsta och bästa, Firman grund. 1872.
Östra Storgatan 9, tel. 131 och 18 25
Västra Storgatan 3, tel. 6 04.
Frukost- och Lunchbröckor.
JÖNKÖPING.

E. W. Just
Blekeri - Färgeri - Merserisation
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

A.-B. GESTRIKLANDS YLLEFABRIK
JÄRBO
FILTAR VADMAL SPORTTYGER

BURE AKTIEBOLAG BUREÅ
(Skellefteå distrikt)
Tillverkar och försäljer:
Sågade och hyvlade TRÄVAROR, LÄDBRÄ-
DER samt vit MEKANISK MASSA

SVEABLANDNING
Rostkaffet i blågula påsar
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B. GÄVLE

TRELLEBORGS STÜVERI A.-B.
TRELLEBORG
Medlem av Södra Sveriges Stuvareförb.
Telegr.-adr. „Stuveribol.“ Tel. 5 56

Olofströms
Rostfria Kokkärl
rekommenderas

Kinnaströms Väveri A.-B. Kinna
Randiga och rutiga bomullstygger. Bomullsfla-
nell, Crepe-Frottéer, Poplin, Silkesblustyg
Zefyr, Bolstervar, Cover, Coat, Jacquardbolster
Kadetttyg, Möbelyg.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

Herdina Lindebergs eftr.
Inneh.: Anna Sulten
Stora Torget 3. Linköping Tel. 178.
1:sta kl. Konditoriserering
Försäljning av: Choklad, Konfekt,
Bakelser och Småbröd.
Beställningar emottagas.

GEFLE NYA STÜVERIAKTIEBOLAG
Gävle

Medlem av Norrlands Stuvareförb.
Telegramadr.: Stowing. Tel. 277

Besök Uärnamo!

OTTO JANSSONS SKOFABRIK
Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon. Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J-sons skodon. Bör finnas i alla
välsorterade affärer.

DAVIDS JÖGREN
Byggmästare
Tel. 58. Strängnäs.
Utför Nybyggnader och Reparationer. Ritnin-
gar, Kopieringar och Kostnadsberäkningar
Kontrollantkap samt Värderingar.

DEN GYLDENE FREDEN
vid Järntorget, Stockholm
Tel. 10 80 29

ESKILSTUNABODEN
Parti- och Minutförsäljning av: Huskvarna Jakt-
och Salongsgevä. Bil- och Cykelgummi, Cykel-
delar. Sportartiklar. Fiskredskap. Bosättnings-
artiklar. Kuvertsilver. Järn- & Byggnadsmaterial.
Väl sorterat lager. Lägsta priser.
Tel. 28, 34. August Johanson. Växjö.

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
JÄRNVÄGSRESTAURANTEN
VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritservering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parkservering. God plats för bilar.

Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA
rekommenderar sina välkända till-
verkningar.

KÖTT-, FLÄSK- & CHARKUTERIVAROR.
köpas bäst och billigast i
Liljebergs slakteriaffär
Tel. 389. Mariefred

STARKAST och BILLIGAST
äro de äkta Svenskullsvor som tillverkas vid
Aktiebolaget Fors Ullspinneri, Nyköping
Prover å jakt-, sport- och uniformstyger
sändas på begäran.
Kemisk tvätt och Obs. i Kommissionär
skönfärgning utföres. på alla större platser.

Gävle Manufaktur A/B
STRÖMSBRO Sverige
Nät till fiskare. Rekommenderas

är namnet, som garanterar verklig
kvalitet å plogar och plogdelar

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249,
Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civilling. John Wanselin, stadskemist.

MJÖLK är både mat och dryck
och det hälsosammaste av alla födoämnen
HALMSTADSORTENS MEJERIFÖRENING

Landaortens Mejeriförening,
LUND, tel. 123, 1500
Rekommenderar
sina förstklassiga mejeriprodukter.

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.